

când nu-l mai încap sau cum să încheie *con tutti* într-un crescendo muzical și dinamic.

Deși urmează rețeta baletelor romantice, din care nu lipsesc inserturile de dans pur, ca pretext pentru tablouri picturale de ansamblu sau evoluții solistice, aportul său este mai degrabă unul de exprimare coregrafică propriu-zisă, caracterizat prin inventivitate combinatorie, în special în registrul săriturilor mari, al turațiilor și al „prizelor”. *Dansul meduzelor*, dar mai ales *Pas de six* (cuplurile de căluți de mare – Felicia Șerbănescu și Costel Georgescu –, pisici de mare – Aliss și Cristian Tarcea – și pești exotici –

Monica și Horațiu Cherecheș), ambele pe muzică de Chopin, sunt de un lirism și o plasticitate infinită, adevărate numere de recital, valabile oricând, chiar și desprinse din context. Dansatorii se copilăresc cu plăcere, luându-și rolurile în serios. În prima distribuție, Traian Vlaște este un Pinocchio cu articulații mobile ca de marionetă, hazos, atent la detaliul coregrafic și la relația cu partenerii. Marian Horhotă (Geppetto) se simte la largul lui, tot mai specializat în *emploi*-ul de bătrânel simpatic, Costel Georgescu (Grillo) sare ca un greiere (la propriu), Jenna Johnson (Zâna) pare coborâtă din cărțile cu poze ale copilăriei, iar

Delia Hanțiu (Vulpea), Gelu Râpă (Motanul), Daniel Precup (Rechinul, Mangiafuoco) și Francisc Strnad (Cherhanul) alcătuiesc o întregă galerie de personaje pitorești.

Ansamblurile de fete (Dinții rechinului, Meduzele), băieții (Măgărușii) sau poporul poveștilor completează simplu și eficient filele unei moralități mereu noi, mereu actuale.

Spectacol de turneu, spectacol de repertoriu, succes asigurat la copii și părinți, partituri coregrafice memorabile – ce omagiu mai bun s-ar fi putut aduce memoriei maestrului?...

Vivia Săndulescu

Încercări, bizarerii, revelații

– Eurodans, Iași, 2000 –

Unicul festival de dans contemporan care are loc în România este organizat la Iași de către Fundația Coregrafică Română, în colaborare cu Centrul Cultural Francez din oraș. Ajuns la a 9-a ediție, acest festival-concurs internațional de creație coregrafică prezintă cele mai interesante producții originale aparținând coregrafilor consacrați, dar și debutanților, fie ei români sau străini. Din 1992, când a fost inițiat acest ambițios proiect, sub conducerea

criticului de balet Dan Brezuleanu, specialiștii și publicul au putut vedea soliști ca Răzvan Mazilu, Florin Fieroiu, Mihai Mihalcea, ori companii prestigioase, precum Contemp și Orion Balet din București sau Preljocaj și Contre Jour din Franța. Începând de anul trecut, o dată cu dispariția întemeietorului acestui festival, manifestarea e continuată de Nina Brezuleanu (directoarea festivalului), ajutată de Cristina Iliescu (de la Centrul Cultural Francez).

Programul a cuprins anul acesta unsprezece creații semnate de coregrafi din șase țări (România, Franța, Elveția, Danemarca, Marea Britanie, Bulgaria). Gigi Căciuleanu, Pascale Houbin, Jean-Marc Heim, Maia Milkova, Marie Rotie, Cosmin Manolescu, Mateia Stănculescu, Eduard Gabia, Silvia Mihai – iată câteva dintre numele prezente în festival, desfășurat între 12 și 16 octombrie la Teatrul „Luceafărul” din Iași.

Festivalul a debutat cu o bizară producție de teatru-dans, de nivel școlăresc, datorată unor absolvenți ai Academiei de Arte ieșene. *Hors concours*, Gabriel Pintilei și Lorena Ciubotaru au prezentat *Cajahcocekesaria*, experiment coregrafic abordând o temă gravă (condiția artistului), dar prin modalități scenice ilustrative, enunțative. După această neinspirată deschidere, o veritabilă surpriză a oferit recitalul unei coregrafe franceze. La 46 de ani, cu o vastă experiență (extra)artistică (a urmat stagii profesionale în multe spații culturale, a călătorit mult, a studiat yoga, medicina ayurvedică, limba japoneză, a creat spectacole pe diverse scene prestigioase), Pascale Houbin se află în deplinătatea maturității creatoare. Intitulat, simplu, *Récital*, spectacolul său, produs de Centrul Cultural

„André Malraux” din Vendoeuvre, a fost un superb poem dansant explorând limbajul surdomuților. Această inedită incursiune în limbajul gestual a fost redată într-o manieră implozivă, de mare concentrare și interiorizare. Aproape nemișcată, Pascale Houbin a compus tulburătoare tablouri vizuale, „țesând” cu migală fine arabescuri, într-un magistral joc al mâinilor: o adevărată dantelărie coregrafică. Având ca fundal sonor cântece de Edith Piaf, Gilbert Bécaud, Léo Ferré, Juliette Greco, ea a practicat un dans intimist, al iubirii și delicatității, al armoniei și melancoliei, al romantismului și seninătății existenței umane.

După un asemenea eseu-poem, **Quartet-ul Lorettei Enache**, piesă înscrisă în concurs, a pălit substanțial, lăsând impresia unei eboșe coregrafice simpliste, cu elemente *déjà vu*. În schimb, coregrafa Mateia Stănculescu a prezentat un sugestiv exercițiu despre plonjarea ființei umane într-o stare de incertitudine. În piesa intitulată **Către nicăieri**, ea a umplut spațiul și timpul așteptării cu semnificațiile ritualice ale gesturilor de zi cu zi, văzute însă parodic; fundalul sonor era alcătuit din pasaje de emisiuni radiofonice („Cotele apelor Dunării”, radiojurnalul sau emisiuni folclorice). Tot pe o viziune ironic-parodică s-a clădit și *one-man-show*-ul elvețianului Jean-Marc Heim, artist cu o experiență remarcabilă (a studiat dansul cu Maurice Béjart, Trisha Brown, John Neumeier ș.a., a evoluat pe mari scene ale lumii). Sub titlul **Un homme vide** au fost reunite șapte solo-uri diferite, create de tot atâția coregrafi, așa încât e lesne de sesizat eclecticismul acestui spectacol, structura lui de *puzzle*. Fiecare secvență a avut alt ritm și altă semnificație, alăturarea lor sub mantaua vidului, a vacuității fiind destul de discutabilă. Au existat și momente de dans clasic (parodiate), și teatru de umbre, și „numere” abstract moderniste, toate încercând să sugereze dorința omului de a-și afla identitatea și a se întâlni cu ceilalți. Cele șapte părți au constituit tot atâtea etape inițiatice ale unei călătorii deopotrivă interioare și spre lume – parcurs interpretat cu maximum rigoare de Jean-Marc Heim.

Alte două piese înscrise în concurs au reținut atenția prin claritatea demersului coregrafic. **Cinci minute din viața mea** de Eduard Gabia are deja un palmares interesant, fiind prezentat la festivalurile de gen de la Viena și Leipzig, precum și în cadrul manifestării „IndepenDans”. E o parabolă dansantă a părăsirii culcușului matern, a spațiului familiar, a ieșirii în lume și a revenirii la matcă, în același cadru securizat. **Și... acum?** de Silvia

Requiem de Gigi Căciuleanu la Teatrul de Balet „Oleg Danovski” din Constanța

Mihai s-a dovedit o transpunere dansantă a aceleiași traseu existențial dintre naștere și moarte, a drumului parcurs (fie cu trenul, fie pe jos sau prin aer) în căutarea identității. Trioul alcătuit din coregrafa însăși, alături de colegile ei Andreea Duță și Elena Zamfirescu, a avut o evoluție bine armonizată într-un spectacol riguros, dens, clar articulat.

Mai puțin expresivă a fost creația danezului Jens Bjerregaard de la compania Dance Ensemble Urban Elfes. Fără fundal sonor, axată pe limbajul corporal pur și pe relațiile între dansatori, piesa intitulată **Silent Tales** a fost o incursiune în universul tăcut al dansului, un experiment formal monoton, destul de străin publicului larg.

Am asistat, urmărind piesa **A little love saga** de Maia Mihailova Milkova din Bulgaria, la un balet coregrafic în care El și Ea se întâlnesc cu eurile lor profunde și cu proiecțiile imaginare ale ființelor lor. Multiipostazați, prin evoluția interpretativă a mai multor dansatori, cei doi transpun scenic dorințe ascunse sau gesturi obișnuite, într-un spectacol suav, discret, agreabil. La antipodul acestei viziuni senine, **Human zoo** a exaltat latura animalică, instinctivă, irațională, abisală din om. Produs de Fundația Proiect DCM, în colaborare cu Arcub și British Council, spectacolul e realizat de doi coregrafi interpreți din România și Marea Britanie – Cosmin Manolescu și Marie Gabrielle Rotie. Decupat în două părți, **Human zoo** e un *performance* îmbinând teatrul-dans cu cel gestual, într-un cadru scenografic realizat electronic, spectaculos, de mare efect vizual. În prima parte, am asistat la un parcurs al trezirii bărbatului din stadiul animalic, de nevertebrat humanoid, pentru ca, ființă rațională, acesta să se comporte brutal, să se masturbeze, să aibă coșmaruri și preocupări violente. războinice. În partea a doua, e

rândul femeii să devină agresivă, furioasă, bântuită de obsesii și fantasme sexuale. Mai mult experimental, spectacolul e rotund, foarte bine structurat, atât în interpretare cât și la nivelul imaginii scenice.

Închiderea EuroDans-ului a revenit Teatrului de Balet „Oleg Danovski” din Constanța, cu un tulburător **Requiem** de Verdi, creat de Gigi Căciuleanu. Personalitate complexă a coregrafiei mondiale, promotor al avangardei în dansul contemporan, studiind și evoluând pe mari scene ale lumii, întemeindu-și în Franța propriile companii în cadrul cărora colaborează cu mari nume din domeniu – de la Pina Bausch la Maia Plisețkaia –, Gigi Căciuleanu a produs o mini-revoluție estetică pe scena constănțeană, mai ales la nivelul stilului de dans al trupei, interpretării umplând spațiul scenic printr-un limbaj corporal novator. Muzica „monumentală” a lui Giuseppe Verdi a devenit suport pentru un teatru coregrafic abstract și concret, poetic și filosofic deopotrivă, încârcat de simboluri și metafore plastice plasate sub semnul coerenței și unității stilistice. **Requiem. 24 de ritualuri și un cuvânt șoptit** e o creație extrem de personală, specială, transmițătoare de energii, care se urmărește cu sufletul la gură, într-atât de incitantă e propunerea coregrafică a lui Gigi Căciuleanu. Obișnuit cu montări mai mult clasice, dacă nu chiar muzeistice, publicul ieșean a avut un șoc cultural vizionând acest spectacol. Juriul, compus din Erwin Kecsek, Dana Coșeru și Florin Fieroiu, a acordat următoarele premii: Premiul I – Silvia Mihai pentru creația **Și... acum?**; Premiul II – Mateia Stănculescu pentru creația **Către nicăieri**; Premiul III – Eduard Gabia pentru **Cinci minute din viața mea**.

Mioara Adina Avram